

[Undervisningsministeren.]

4.000 studerende og bør næppe udbygges til mere end 5.000-6.000. Tilgangen til universitetsstudierne kan forventes at stige yderligere i de kommende år, og udvalget finder det på dette grundlag påkrævet, at der snarest træffes forholdsregler med henblik på etableringen af et aflagende 3. universitet. Problemerne er — når bortses fra lægevidenskaben — størst ved de filosofiske og naturvidenskabelige fakulteter. Udvalget foreslår derfor det nye universitet opbygget omkring en stamme, foreløbig bestående af disse fakulteter. Udvalget tager stærkt afstand fra etableringen af isolerede fakulteter forskellige steder i landet, idet man påviser, at såvel undervisningsmæssige som forskningsmæssige og økonomiske grunde taler for samlingen af fakulteter til mere omfattende enheder. Som følge heraf indstiller udvalget, at det 3. universitet bygges op på grundlag af det allerede fastlagte lægevidenskabelige fakultet i Odense. Der vil herved også kunne etableres et samarbejde med den planlagte veterinær- og landbohøjskole i Odense.

Fra regeringens side kan man ganske tilslutte sig udvalgets indstilling om oprettelsen af et 3. universitet, og at dette placeres i Odense med de fakulteter, som udvalget har foreslået. Det er aldeles påkrævet, at et nyt universitet snarest kan komme i funktion som aftager af den stigende studentertilstrømning.

Tidligere indhøstede erfaringer med hensyn til udbygningen af universiteterne og andre højere læreanstalter taler imidlertid efter min opfattelse for, at vi ikke på indværende tidspunkt standser herved. Vi må se i øjnene, at de meget store vanskeligheder, som de to universiteter for tiden står over for, formentlig kunne være undgået, om man i tide havde kunnet forudse og forberede sig på disse års store studentertilstrømning.

I de fleste af vestens lande har man gjort tilsvarende erfaringer. Næsten alle steder er man blevet overrumplet af den hastighed, hvormed ekspansionen satte ind; men store anstrengelser udfoldes nu overalt for at danne sig et realistisk skøn over den fremtidige udvikling og de forholdsregler, som den kræver. Størst indtryk gør måske i denne forbindelse de planer, som den bri-

tiske Robbinskomité i efteråret har fremlagt for udbygningen af universitetsvæsenet i Storbritannien i tiden indtil 1980. Man regner her med, at antallet af studerende ved universiteterne og de højere læreanstalter i den nævnte periode vil stige fra 216.000 til 560.000 — en udvikling, som medfører behov for oprettelsen af 28 nye universiteter, hvorved antallet af universiteter vil blive bragt op på i alt 60. Man regner med, at der hertil vil kræves investeringer på omkring 28 milliarder kr., og at de årlige driftsbevillinger må forøges til mere end det tredobbelte af de nuværende beløb. Men også i vore nordiske nabolande er en lignende udvikling i gang. I Sverige har man i de senere år udført et rationelt tilrettelagt planlægningsarbejde, som nu tager sigte på en udvidelse af landets samlede universitetskapacitet fra ca. 36.000 studiepladser i 1960 til 82.600 i 1970. I 1959 etablerede man i Umeå landets 5. universitet, og et 6. universitet er under overvejelse. I Norge overvejer man at etablere universiteter i Tromsø og Trondhjem. I Finland har man i 1959 i Uleåborg etableret landets 4. universitet, og mulighederne for etableringen af et 5. universitet er ved at blive undersøgt. Selv om man skal være varsom med på disse områder at drage direkte sammenligninger fra land til land uden først grundigt at have analyseret forskelligheder i uddannelsesstrukturen og det statistiske grundmateriale, taler disse oplysninger dog deres klare sprog.

Jeg mener, at det er absolut nødvendigt, at vi ikke tøver længere med også her i Danmark på et mere rationelt grundlag end hidtil at planlægge universitetsudbygningen i de kommende 2-3 årtier. Hvis vi ikke går i gang hermed nu, risikerer vi fortsat at måtte halte efter udviklingen med løsninger, som såvel økonomiske grunde som hensynet til lærere og studerende gør ganske uholdbare i længden — rent bortset fra de alvorlige konsekvenser, det vil få for landet som helhed, hvis vi sækker agterud med hensyn til udbygningen af den højere uddannelse og forskningen.

Etableringen af universiteter og højere læreanstalter kræver lang tid og indgående forberedelse. Der må reserveres betydelige araler i tide. De omfattende byggerier må af statsfinansielle og andre grunde spredes